

קול צופיך

מרון הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

שאנחנו נזכה לדבקה בו בהיותנו קדושים והנה זה כענין הדבור הראשון בעשרת הדברות, עכ"ל).

כלומר, שיש המקיימים את מצוות התורה כי התורה כך ציוותה ורק משום כך אדם עושה את המעשה ההוא. או כמו שכתוב בגמרא (סוטה כ"ב ע"ב) שאדם אומר: "פירוש מה חובתי ואעשנה", אלא על כל אדם להתבונן מה רצונו של הבורא יתברך ויתעלה, שידע כל אדם מה הקב"ה רוצה ממנו, וכך אדם יתקדש על ידי זה יותר. וזה מבחינה כמו שעשה משה רבנו בעצמו, שאמר לו הקב"ה "וקדשתם היום ומחר" קודם מתן תורה, והוסיף משה רבנו עוד יום אחד מעצמו עוד תוספת קדושה לעם יותר ויותר. וכמה שאדם יוסיף קדושה ויעלה בקדושה, עדיין לא יכול הוא להגיע למה שהוא חושב שהוא יכול להגיע לשיא מדרגת הקדושה, כי תמיד יש עוד שערים ועוד הרבה שערים עד שיגיע לרום הפסגה של: "כי קדוש אני ה' אלקיכם".

וזה"ל ה"אור החיים" הקדוש: "אשר על כן בא מאמר ה' כאן וציוה בנעימות אמרי קדוש: קדושים תהיו, פירוש, שיקדשו עצמן במעשים אשר באה עליהם המצוה לעשותם, פירוש שלא יעשה הדבר לתאוה הגשם ולהשלים החפץ השואלו עשות דבר אלא יעשה הדבר בקדושה ובטהרה, כמו שמתעטף בציצית, ומכניס תפילין בזרועו, וימאס בדעתו חפץ הבא מעצמו, והוא מאמרם ז"ל יהיה דומה כמו שכפאו שד, ולאיש כזה קדוש יאמר לו.

ולצד שיאמר אדם איך נכחיש המורגש שהחפץ יכירנו ויטעם טעם הדבר, ואין כח בבחינת החושב למנוע ההרגש בזה, כי הרגשתו גדולה ומעוררת כל החושים וההרגשות, וכובשת המחשבה לבא עמהם בטעימת הדבר, ואם כן חזרנו לחששא הראשונה, לזה אמר כי קדוש אני ה' אלהיכם, פירוש על דרך אומרים ז"ל (תקו"ז תיקון ע) כי כל העושה מצוה אחת, שמו יתברך הוי"ה שורה על אבר שבו עשה המצוה, כי תיבת המצוה בו רמוז שם, מ"צ בא"ת ב"ש י"ה, ואותיות ו"ה הרי הוי"ה, וכבר כתבתי במקומות אחרים טעם שחצי השם בא"ת ב"ש וחצי נגלה, ואם כן בעשות האדם הדבר לשם מצוה הנה שם הוי"ה שורה עליו שהוא קדוש, ובה אין דבר רע משתלשל מהמעשה, והוא אומר כי קדוש אני ה' אלהיכם, דקדק לומר אלהיכם לרמוז אל דבקות ה' במתקדש לעשות המעשה לשם מצוה, על דרך אמרו ואתם הדבקים בה' אלהיכם, ולזה אמר אל כל עדת בני ישראל, לומר שכל איש ישראל ישנו בגדר מצוה זו, גם ככל ואמרת לרמוז מעלה זו.

עוד ירצה באומר כי קדוש אני וגו', פירוש לצד שיש מאמרו יתברך בתורה שעם בני ישראל הם דבוקים בהקדוש ברוך הוא דכתיב ואתם הדבקים וגו', ועל ידי עבדיו הנביאים כתוב לאמר כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקותי אלי את כל בית ישראל, מעתה בא הקדוש ברוך הוא בטענה הנשמעת ואמר קדושים תהיו, והטעם כי קדוש אני, ואם תאמר ומה לתבן את הבר, לזה אמר ה' אלהיכם, כאן רמז השראת שכינה בדבקותו לה' כאמור בפסוק ואתם הדבקים בה' אלהיכם. עוד ירצה, שלא יאמר אדם שלא אסר הכתוב אלא מעשה האריות, אבל לא בחינת החושב והסתכלות ושאר דקדוקי התייבוב אשר רבו, וכבר רמזו מהם רבותינו ז"ל כגון המצוה מעות מידו ליד אשה וכו', כמו שדרשו בפסוק יד ליד וגו'.

וכאן צוה ה' על הדברים ההמה וכיוצא בהם, שצריך להרחיק עצמו מהכיעור ומהדומה לדומה לו, כדי שלא יבא להכשל אפילו בדקדוקים ההם, וכמאמר הזוהר בפסוק אל תפנו אל האלילים, והוא מה שצוה במאמר קדושים תהיו לבל יבא לידי החושב ותהיה נשללת מהם בחינת הקדושה, כמאמר הכתוב לא יהיה טהור מקרה לילה, ולצד שיאמר אדם הלא דבר זה אינו ברשותי, שהגם שאשמור עצמי ביום אף על פי כן בלילה אין הדבר תלוי בידי, לזה אמר כי קדוש אני ה' אלקיכם, וכיון שאני קדוש ואני עמכם, אני אמנע בחינת הטומאה מגשת לאיש הישראלי, זולת אם אדם יחשוב בבחינת הרע, אז שולל ממנו השראת שכינה, ושורה עליו בחינת הרע, והוא ההדרוקן, המכסה פני איש רע, ואז יבא לידי קרי בלילה, עכ"ל). ורבותינו ז"ל, נראה שמקושיא זו הרגישו, ודרשו בתורת כהנים וז"ל

השיעור לעילוי נשמת :
מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע : אחרי-מות קדושים

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תשנ"ח.

הלכות ספירת העומר, מוריד הטל, יום העצמאות
(עליה להר הבית ושילוח הקן)

כבוד הרבנים היקרים, קהל קדוש ונכבד, המאזינים, הצופים.

קדושים תהיו כי קדוש אני – היתכן?!

השבת (השיעור נמסר בשנת תשנ"ח) נקרא שתי פרשיות, "אחרי" ו"קדושים". כתוב בפרשת קדושים (ויקרא י"ט, א-ב') "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". שואל ה"אור החיים" הקדוש, איך בכלל אפשר לקשר את מה שהתורה דורשת מבני ישראל: "קדושים תהיו" עם הסיבה והטעם של: "כי קדוש אני ה' אלקיכם?!" גם הרמב"ן ועוד מפרשים תמהים ביותר על הדבר הזה, איזו השוואה זאת! איך אדם יכול לעלות על דעתו שהוא יכול להגיע למדרגה שאין שום מלאך ובריה יכול אפילו לשער!:

וזה"ל ה"אור החיים הקדוש": "כי קדוש אני וגו' - צריך לדעת מה נתינת טעם הוא זה, וכי יתחייב הדבר ליציר כפיו להדמות לקונו, והלא הרבה הדרגות ישנם באלקי ישראל ואינם מושגים בישראל! ואם כוונתו לומר טעם הציויי שהוא חפץ בדבר לצד אלקינו קדוש חפץ שגם עובדיו יהיו כמו כן ולא טעם המתחייב, ועד עתה אין אני יודע למה יתחייב הכתוב לתת טעם?!", עכ"ל. כלומר, שאין לנו בכלל מושגים לתפוס מה זה קדושה של הקדוש ברוך הוא, ואיך בכלל קושרים אותו ל"קדושים תהיו" - כי קדוש אני ה' אלקיכם.

קדושים תהיו – פרושים תהיו, שלא יהיה אדם נבל ברשות התורה

והביא הרב ז"ל הרבה פירושים לענות על שאלה זו, ובין הפירושים הוא מיישב בערך כמו שמיישב גם הרמב"ן נחמני. ותואר דבריו, שהנה יש בתורה מצוות, יש חוקים ויש מפשטים – בסך הכל תרי"ג מצוות, ויש מצוה מיוחדת של "קדושים תהיו", וזו מצוה שתהיה קדוש יותר ממה שכתוב בתורה, כלשונו של הרמב"ן שאדם לא יהיה "נבל ברשות התורה". (וז"ל [שם]: "והענין, כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזימת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה. לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וציוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות ימעט במשגל וכו' ויזכור הרעות הנזכרות ממנו בתורה בנח ובלוט וכן יפריש עצמו מן הטומאה, אע"פ שלא הוזכרו ממנה בתורה וכו' וגם ישמור פיו ולשונו מהתגאל ברבוי האכילה הגסה ומן הדבור הנמאס, כענין שהזכיר הכתוב וכל פה דובר נבלה, ויקדש עצמו בזה עד שיגיע לפרשות, כמה שאמרו על רבי חייא שלא שח שיחה בטלה מימיו. באלו ובכיוצא בהן באה המצוה הזאת הכללית, אחרי שפרט כל העבירות שהן אסורות לגמרי, עד שיכנס בכלל זאת הצוואה הנקיית בידיו וגופו, כמו שאמרו והתקדשתם אלו מים ראשונים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים, כי קדוש זה שמן ערב, כי אע"פ שאלו מצוות מדבריהם, עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות וכיעורים וכו'. וטעם הכתוב שאמר כי קדוש אני ה' אלהיכם - לומר

קול צופיך

מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרֵב מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

ביקשה לאכול בשר בחלב ולהכיר את טעמו של מאכל זה למרות איסורו! ציוה רב נחמן להביא לה כחל – דד של בהמה, שיש בו חלב והוא עצמו בשר, ולתת לה לאכול ממנו אחרי שיצלו אותו. עוד ביקשה מרב נחמן להכיר את טעמו של בשר החזיר! אמר לה רב נחמן שתאכל מח של דג שנקרא "שיבוטא" וטעמו כטעם החזיר, עיין שם.

והנה מקשה גאון עוזנו ותפארתנו בעל ה"בן איש חי" על גמרא זו מה באה ללמדנו, ובכלל מה היה העניין ברצונותיה של ילתא והתייחסותו של רב נחמן שהמציא לה פתרונות מקוריים לכל בקשותיה! על זה מבאר הרב זיע"א, שהנה ילתא היתה פקחית מאוד, והיא רצתה לקיים את ההלכה שלא יאמר אדם איני אוכל דם כי זה דוחה ומגעיל אותי אלא יאמר אפשי ואפשי אלא שהקב"ה ציוה אותנו שלא יאכל דם, וכן בחזיר ובשאר איסורים שבתורה, והבינה שלא תוכל לקיים בשלמות את המצוה הזאת אם לא תטעם טעמו של דם וטעמם של איסורים אחרים כגון בשר בחלב וחזיר וכדו'; לכן ביקשה מרב נחמן שימצא לה דרך לטעום טעמו של דם וכן טעמו של בשר חזיר ושל בשר וחלב, ואז היא תוכל לומר באמת "אפשי ואפשי אלא שהקב"ה ציוה", ולכן ציוה על בקשתה לטעום טעמו של דם לאכול כבד, שכולו דם, ואז תוכל לומר "אפשי ואפשי אלא שהקב"ה ציוה". ועל בקשתה לטעום את טעמו של בשר וחלב כדי שתוכל לומר "אפשי ואפשי" אמר רב נחמן שתאכל כחל ותרגיש טעמו של בשר וחלב וכך תוכל לומר גם על איסור זה "אפשי ואפשי" וכן על זה הדרך.

זהו שהתורה אומרת "והייתם לי קדושים, ואז תעשה את כל המצוות כמו שנצטוו לעשות, ולא רק במצוות חוקיות אלא אפילו במצוות שכליות. הנה המצוות הצדקה שהיא מצוה שכלית לכל דבר, נצטינו שלא לתת צדקה כי אתה מרחם עליו או כי הוא נורא מסכן, אלא יש לתת את הצדקה משום שהקב"ה ציוה לתת צדקה, וזהו "והיית לי", כלומר שהקדוש ברוך הוא ציוה ולכן אנו מקיימים את מה שהוא מצוה.

פרישות מעבירה – מביאה ליראת שמים

עוד אומר רש"י (שם): "ואם תעשה ככה ותפרוש מן העבירה - אתה מקבל עליך עול מלכות שמים". הבה נתאר לעצמנו, אדם שנמנע מלאכול מאכל שהוא טרף מקבל עליו עול מלכות שמים!

רמז לעשרת הדברות

ופשט הפסוק (ויקרא י"ט, ג'): "קדושים תהיו, כי קדוש אני ה' אלקיכם, איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, אני ה' אלקיכם". הנה הרמב"ן והאבן עזרא מצאו רמז לכל עשרת הדברות בפרשה זו, וז"ל: "ואת שבתתי תשמרו - זכור את יום השבת. גם איש אמו ואביו תיראו הוא דיבור כבד את אביך ואת אמך. גם לא תעמוד על דם רעך. דבור לא תרצח. ודבר השפחה הנחרפת אזהרת לא תנאף עם שהיא חופשית. גם לא תגנובו ולא תכחשו ולא תשקרו ולא תעשוק את רעך כנגד השלשה הנשארים", ע"ש.

כיבוד ומורא ואב ואם מביאים לקדושה

אדם שרוצה להיות קדוש ושיתקיים בו הפסוק "קדושים תהיו כי קדוש אני", איך יכול לזכות לקדושה? על ידי "איש אמו ואביו תיראו", תכבד את האבא ותפחד מהאם, ותעשה כן משום שהקב"ה ציוה, למרות שיש בזה דבר מוסרי בהחלט, אבל יש לעשות כן כי ה' ציוה. כמו כן בשמירת השבת "ואת שבתותי תשמורו אני ה' אלקיכם", כלומר, שלא יאמר אדם שהוא רוצה לשמור שבת כי הוא עייף מכל עבודתו במהלך השבוע והשבת היא לו מנוחה והצלה, אלא יש עליו לשמור את השבת כי כך הקב"ה ציוה.

יום שבת – מקור הברכה והקדושה לכל הימים

יום השבת הוא מקור הברכה והקדושה, ומיום השבת מתקדשים כל הימים כולם. ומשום כך כתב בן איש חי שבמוצאי שבת, לפני שאומרים "שובה" אחרי תפילת הלחש של ערבית - צריכים לומר "נתקדש בקדושת השבת וכו'". אם אתה רוצה להתקדש, להתעלות ולהגיע למדרגה ולמעלה גבוהה, נתקדש!

אם אתם מקדשים עצמיכם מעלה אני עליכם כאילו קדשתם אותי עד כאן, וכפי זה תהיה כוונת כי קדוש וגוי הודעת תועלת הנמשך, והודעת הפכו כמו שסיים שם התנא ואם אין אתם מקדשים עצמכם מעלה אני עליכם כאילו לא קדשתם אותי עד כאן, ואולי כי גם לזה כוון בכפל דבר ואמרת, לקושי הנמשך אם לא יקדשו עצמם, ולרוממות הנסבב אם יקדשו עצמן. עוד ירצה, על זה הדרך, קדושים תהיו, לשון עתיד, פירוש אין הפסק למצוה זו, כי כל שער מהקדושה אשר יכנס עדיין ישנו בגדר הכנסת שער אחר למעלה ממנו, כי אין שיעור להדרגות הקדושה המזומנת לכל הרוצה ליטול את השם וכו', אם כן אין שיעור וגבול להדרגות הקדושה, לזה אמר תהיו כי מצוה זו אין לה הפסק, ותמיד ישנה בגדר מצוה זו להיות קדושים, ונתן טעם לדבריו כי קדוש אני ה' אלהיכם, שאין שיעור אל קדושתו יתברך, וחפץ ה' בבניו ידידו להדמות לקונם בהפלגת הקדושה, ומעתה דון בדעתך ההדרגות אשר תבא בהם, עכ"ל.

הנה אומר הקדוש ברוך הוא, אתם תתקדשו מלמטה ואני אקדש אותכם מלמעלה; אתם תעשו את המצוות כדי להתקדש בהם למטה, ואני אקדש אתכם למעלה ואעלה אתכם למדרגה גבוהה בבחינת "ואשר אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אליי". והנה, בסוף הפרשה שוב התורה אומרת: "והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה' אלקיכם, ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי". ופירש רש"י: "אם אתם מובדלים מהם – הרי אתם שלי".

אפשי ואפשי אלא שהקב"ה גזר עלי

עוד מביא רש"י (שם) פירוש שני: "רבי אלעזר בן עזריה אומר, מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשי ללבוש כלאים, אלא יאמר אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עליי, תלמוד לומר יואבדיל אתכם מן העמים להיות לי", שתהיו מובדלים לשמי, פרוש מן העבירה וקבל עליו עול מלכות שמים" עכ"ל, וזהו "והיית לי", בשבילי, ואז יואבדיל אתכם מן העמים להיות לי.

גם במצוות שכליות הסיבה היא כי כך הקב"ה ציוה

הנה אומר הקדוש ברוך הוא לישראל, כמו שאומר הרמב"ם, שיש שני סוגי מצוות, יש מצוות שכליות כגון שלא לגנוב, לא לרצוח; על זה מצוה התורה שלא יאמר אדם אני רוצה לגנוב ואני רוצה לרצוח אלא שהקב"ה אמר לי שלא לעשות מעשים כעוירים אלה, אלא יש להתייחס לכל המצוות כמו אל חוקים, כגון מה שהתורה ציוותה שלא לאכול חזיר, הנה יאמר אדם שהחזיר דוחה את נפשו מכל וכל, שהרי הוא נובר באשפה והוא מלוכלך וגם בשרו אינו טעים ולא טוב; אלא יאמר "אפשי ואפשי", אני באמת כול לאכול חזיר אבל איני אוכל חזיר משום שהקדוש ברוך הוא הזהיר אותנו ואמר שאסור - לכן אסור. כמו כן התורה ציוותה שלא ללבוש כלאים שעצם המצוה אינה מובנת בטעמה, כי מה איסור יש בלבישת צמר ופשתן? על זה נצטינו שלא לומר שאינו לובש כלאים משום שאין לו טעם מובן, אלא ירגיל עצמו לומר שזה מובן וברור, אלא שכל מה שנמנעים מלבישה זו הוא אך ורק משום שכך נצטינו בתורה.

בקשותיה [המזורות] של ילתא אשת רב נחמן

והנה הגמרא אומרת שהיתה אשה חכמה מאוד שקראו לה ילתא (היא היתה בתו של ריש גלותא ונשואה לרב נחמן), והגמרא הזכירה מעשים רבים שארעו אתה. אחד המעשים מובאים בגמרא (חולין ק"ט ע"ב) וממנו לומדים כמה ה"לכות.

(וז"ל הגמרא: "אמרה ליה ילתא לרב נחמן, מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה, אסר לן דמא - שרא לן כבדא, נדה - דם טוהר, חלב בהמה - חלב חיה, חזיר - מוחא דשיבוטא, גירותא - לישנא דכוורא, אשת איש - גרושה בחיי בעלה, אשת אח - יבמה, כותית - יפת תאר; בעינן למיכל בשרא בחלבא! אמר להו רב נחמן לטבחאי, זויקו לה כחליי, ע"כ).

ביאור הדברים: יום אחד היא באה לרב נחמן ואמרה לו שהיא רוצה לשתות דם כדי להכיר את טעמו, והרי ידוע שהתורה אסרה את הדם! אמר רב נחמן לתת לה כבד אחרי שצלו אותו, ואמר לה שיש בו טעם דם. עוד

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

היו מקבלים שבת, ודמי לקבלה בטעות לענין יום המעונן, דלא הוי קבלה כמ"ש בסי' רס"ג דמה לי טעות דמעונן או טעות דקיום המצוה בשניהם אילו ידע האמת לא היה מקבל עליו, וכתב שיש ראייה מפורשת לנ"ד מדין המילה שהביא בית יוסף בשם סמ"ג וז"ל אין תלוי בתפלה כלל אם קבלו שבת מבע"י לא להקל ולא להחמיר. ועיי' הכי פירושה בין להקל ולדחות שבת דהיינו שנוול בשבת אחר תפלת ערבית כגון שיש עוד יום אחר התפלה לא אמרינן שכבר עשוהו לילה ויהיה נימול דוקא ביום א' ולא בשבת קמ"ל דלא אזלינן בתר התפלה וימול בשבת, ובין להחמיר כגון אם נוול בע"ש אחר קבלת שבת בתפלה, לא אמרינן שכבר עשוהו לילה וימול בשבת, אלא הוי כאלו לא התפלל של שבת ולא ידחה שבת, והטעם כי המצוה אינה תלויה בתפלתו לדחות המצוה בשעתה, ולא דמי למ"ש ביי"ד סי' ת"ב דמי שהתפלל ערבית דלא יתחיל אז האבלות וכן לענין ז' נקיים אם התפללו כבר ערבית וכו'. כלל הדבר בזה שבמקום שיש חיוב מצוה בההיא שעתא אין קבלת שבת של זה מועיל לבטול חובת המצוה ההיא כיון שא"א בענין אחר לקיים המצוה כדאי, נמצא בההיא דשופר ומילה שזכרנו שחייב לתקוע ולימול באותו זמן שיש עוד יום אפילו אם התפלל כבר ערבית של שבת עכ"ד, ע"ש. וא"כ השתא ה"ה בנידון השאלה חשיב כמו קבלה בטעות ושרי ליה לעבור על איסור תחומין ולרכב על הבהמה כדי לקיים המצוה אי לא אפשר לקיימה בלא"ה. ואין אנחנו צריכין להכנס עתה בענין אתי עשה ודחי לא - תעשה, מאחר דאיכא בידו טעמא רבא להתיר משום דבלא"ה חשיב זה כקבלה בטעות.

ודע, דאם יש בכפר ההוא ג' בני אדם שיתירו לו הנה על צד היותר טוב יהיה נשאל על קבלתו ואף על גב דאלו נדרי מצוה הם ואין נשאלים עליהם אלא מתוך הדחק כמ"ש בש"ע יו"ד הנה ודאי אין לך מתוך הדחק יותר מזה, מיהו צריך שיודמן לו ג' מתירים שעדיין לא קבלו שבת דהא אין נשאלין בשבת אלא לצורך שבת, וזה לא הוי צורך שבת, וידוע כי עיקר האיסור בזה הוא על המתירין משום דהוי כמו דין כנודע, ולכן אם המתירין עדיין לא קבלו שבת יכולים להתיר לו הקבלה שלו וזו ההתרה היא על צד היותר טוב, אבל אם לא נמצא לו זה אה"נ מותר מטעם שכתבנו וכפי הוראת הט"ז הנז"ל.

ושוב ראיתי בתשובת הרא"ש ז"ל הנמצאת אצלנו בכ"י שאסף רבי יצחק מוילנא שנשאל בעיר קטנה שקבלו עליהם בחרם שישתירו בכל יום בישוב שלהם עשרה להתפלל והנותרים ילכו ויטילו גורל ואירע שאחד נוול לו בן ושכח ביום הז' ללידתו שמאחר נפל עליו הגורל והוא צריך ללכת למקום אחר להביא מוהל ומוכרח שיתבטל שחרית במניין, אם מותר לדחות החרם בשביל מצות עשה, והשיב דראוי להורות לו שיפר חלקו ואפילו שלא מדעת כולם, דמצוי אמר אדעתא דהכי לא שעבדנא נפשאי להשהות מצות מילה ע"ש. וזה סיוע למ"ש. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי. כ"ד הקטן יחזקאל כחלי נר"ו, עכ"ל.

קבלת שבת מאוחרת עם הנהגת שעון הקיץ

ויש עוד דבר שאילוי אנו חותרים להגיע בענין זה. היום, לצערנו הרב, השעון קיץ שעדיין עובד ונמצא בפועל ב"תקון", ויש משפחות רבות שבהן הנהיגו והרגילו את הילדים לעלות על יצועיהם לישון בשעה 20:00. וכיום, אם אדם מתפלל במקום בו מתפללים כמו שהנהגו להתפלל בבית הכנסת כאן סמוך לצאת החוכבים, כך שעד שמתפללים מנחה וקבלת שבת וקריאת שיר השירים והגבאים רוצים גם דברי תורה ואחר כך גם תפילת ערבית - מניעים לבית אחרי התפילה בשעה 20:00 והילדים כבר חצי ישנים ולא יכולים להשתתף בסעודת שבת בערנות גמורה, ומפסידים דברי תורה, פרשת השבוע וזמירות שבת! וברוך ה' בשכונה שלנו יש כמה מניינים שם מתפללים כמו שנהגו בחוץ לארץ מפלג המנחה, דהיינו בערך שעה ורבע לפני השקיעה ומקבלים עליהם שבת וכך הולכים הביתה כבר בשעה 18:30 והילדים עוד ערים והתפללו וקבלו קבת שבת ויושבים לסעודת שבת ומשתתפים בזמירות שבת באופן מלא. ושואלים רבים תמהים האם טוב עושים או לא טוב עושים! האם הדבר מותר או אסור?

תוספת שבת מדאורייתא או מדרבנן?

בהלכות שבת יש מחלוקת בין הפוסקים אם יש חיוב מהתורה להוסיף מחול על הקודש. מדרבנן כולם מודים, אבל השאלה היא האם מדאורייתא יש חיוב או אין חיוב. שמא יאמר אדם מה אכפת לי, אוסיף מחול על הקודש ומה בכך!! הנה יש נפקא מינה גדולה בהלכה אם זה מהתורה או מדרבנן.

קיבל שבת מוקדם אם צריך להפר קבלתו לשלם שכר שכיר ביומו

לדוגמא, בעל ה"בן איש חי" הביא שאלה, היה אדם אחד עשיר שפועל אחד עבד אצלו ביום שישי ובהגיע שעת הצהריים בא לדרוש מהמעביד שלו את שכרו המגיע לו, כמו שכתוב "ביומו תתן שכרו". דחה אותו המעביד - שהיה טרוד - ואמר לו שיתן לו אחר כך. ביני וביני העשיר נסע לכפר לשבות שם והתפלל מנחה לפני פלג המנחה וערבית של ליל שבת התפלל אחרי פלג המנחה וכך קיבל עליו שבת. רק אחרי שקיבל שבת פתאום נזכר שעדיין לא שילם לפועל ורוצה לקיים בעצמו את הציווי: "ביומו תתן שכרו". היה לו סוס מוכן והוא גם ידע היטב לרכב על סוס, נאמר לדוגמא של ימינו שהיה לו רכב טוב ומהיר והוא יכל להגיע לעיר תוך רבע שעה בלבד בעוד השבת לא נכנסה באותו מקום, וגם היו החנויות פתוחות. והשאלה האם היה מותר לו לרכב על סוס ולשלם את השכר שהיא מצוה דאורייתא, ומאידיך קיבל עליו תוספת שבת שלדעת כמה פוסקים היא דרבנן. הרב זיע"א מאריך בדבר הזה בנדון האם זה נדר או קבלה בטעות, והנפקא מינה, כאמור, אם התוספת מן התורה או מדרבנן.

וז"ל (שו"ת תורה לשמה סימן קיז): "המקבל עליו שבת מבעוד יום, אם מותר לו לפרוע שכר שכיר - שאלה, שכר שכיר ששכרו ראובן בליל ששי בשבת לעשות מלאכתו ובא השכיר ביום הששי אצל ראובן ותבע ממנו שכירות שלו והשיב לו שאחר שעה ישלח לו השכירות לביתו, וזה ראובן היה לו מעות לשלם השכירות, אך היה טרוד בעסק ואמר, מה בכך, אשלח לו! וזה ראובן לא עשה שבת בעיה אלא הלך לשבות בכפר אחד מחוץ לעיר דרך שעה אחת בפרדס שהיה בעיה"ב אחר דר וזימן אותו אצלו בשבת, וביום ששי בצהריים הלך ראובן לשם וקבל שבת מבעוד יום והתפלל ערבית של שבת ואחר ערבית נזכר שלא פרע לשכיר שכבר תבעו ונתחייב בזה דלעת ערב יהיה עובר על ביומו תתן שכרו והנה עתה יש שהות ביום אחר שנוכר לבא לעיר אם ירכב על סוס הרץ מהר ויגיע בעשרים דקות לעיר, והוא יודע לרכב על הסוס גם יש סוס מוכן שם, ויוכל זה ראובן לרכב עליו ויגיע לעיר בעוד יום ויפרע השכירות לשכיר ואז ישאר לשבות בעיר בתוך ביתו. ונסתפקו אם מותר לו לעשות כן מאחר דקבל עליו שבת, איך ירכב על הסוס גם איך יעבור על איסור תחומין, וגם לטלטל המעות בידו כדי למסור לשכיר, או"ד דשרי כל זה מפני קיום המצוה. יורינו המורה לצדקה ושכמ"ה.

תשובה, לענין טלטול המעות שהם מוקצים אינו צריך לעבור על איסור

מוקצה כי אפשר שיביא השכיר לביתו ויעמידנו אצל כיס המעות ויאמר לו שיקח מן הכיס את שכרו בפניו, או אפשר שימצא אחד מבני ביתו שלא קבל עדיין שבת, שהם יקחו המעות מן הכיס ויתנו לשכיר, אך איסור רכיבה על בהמה ואיסור תחומין זה מוכרח לעבור עליו, מאחר שהוא בכפר והשכיר בעיר. ואיך ישלם לשכיר בלתי שיבוא לעיר כי הא ודאי אם אפשר למצוא שישלח לשכיר את המעות היה עושה ולא היה צריך לשאלה, על כן נראה דאירי באופן שא"א לו לשלוח לו ע"י אחר כי אם צריך שהוא בעצמו יבוא שמוכרח לעבור על שני איסורים הנז'.

ונראה לומר, דדין זה דמי לשאלה שנשאל הרב טורי זהב ז"ל א"ח סי' ת"ר בקלה שהיה להם בער"ה שופר ובאו שודדים וגזלו אותם ושלחו לקהל אחר לשלוח להם ונתעב השליח מחמת אונס ולא עד סוף יום יום, והיה ר"ה ביום ה"ו ובשעה שבא השופר כבר התפללו של שבת, אבל עדיין היה יום גדול מהו לתקוע בשופר ולא נחוש לשבות, והשיב דזה הוי כמו קבלה בטעות דודאי אילו היו יודעים שיבוא להם שופר ויקיימו מצוות השי"ת לא

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

קריאת שמע קודם הלילה, ומיהו מי שנוהג להקל - אין למחות בידו. אבל בשולחן ערוך כתוב שיכול להתפלל מוקדם ולקבל שבת ולאכול מייד! כלומר עוד לפני השקיעה?

ואפשר לומר, שכיון שזמן פלג המנחה הוא בשעה 18:07 (נכון לשנת תשנ"ח), והשקיעה בערך בשעה 19:15 (כנ"ל), ואם יתפלל בשעה 18:06 ערבית רגילה, כבר בשעה 18:15/18:30 גומר את התפילה, או אז יכול לבוא לביתו כשעדיין נמצא לפני חצי שעה שלפני השקיעה ויכול לאכול [אבל מן בשו"ע לא הגביל אותו בדבר הזה].

קבלת שבת בארצות אירופה

ובחוץ לארץ המצב עוד יותר חמור, שכן זמן השקיעה יכול להיות עד שעתיים או שעתיים וחצי יותר מאוחר מאצלנו, שכן אצלם השקיעה היא בשעה 22:00 או 22:30... וצריכים להמתין עד שעה 23:00 בלילה בשביל לסעוד סעודת שבת בזמן! ובשלמא ביום חול יכולים לאכול ארוחת ערב בשעה 19:00, אבל בליל שבת הרי אסור לאכול בשעה 19:00 שכן בהגיע זמן התפילה והסעודה שלאחריה יהיה שבע! ושמה תאמר שילכו להתפלל בשעה 19:00, זה בלתי אפשרי שכן השקיעה רק בשעה 22:00 או 22:30, כך שגם זמן פלג המנחה, אפילו אם תוסיף על זמננו עוד שעה וחצי, רק תוכל להתחיל את התפילה בשעה 20:30! ועד שתגיע הביתה כמה עוד כמה זמן יקח!

ונוהגים הרבנים בחוץ לארץ להנהיג "קולות" שונות בטענה שזה שעת הדחק ואי אפשר לקיים את קריאת שמע בזמנה כמו שמובא בהלכה, אבל בכל מקרה קבלת שבת קודם פלג המנחה לא נקראת קבלת שבת בכלל! ובדומה לזה, אם אדם הדליק נרות קודם פלג המנחה וקיבל אז שבת, לא חשיב קבלת שבת כלל וחייב לחזור ולהדליק מפלג המנחה עם ברכה! ואם אדם התפלל קודם פלג המנחה ערבית של שבת חוזר ומתפלל שכן תפילה זו לא חשיבא תפילה!

איך מקיימים את ההלכה שיש לקדש "מייד"?

וכתוב ב"בן איש חי" שכיון שבאותן ארצות בחוץ לארץ קשה להם מאוד לאכול בלילה, הם מתפללים מוקדם ואוכלים מוקדם. אלא שלפי זה קשה, איך מרן כותב שצריך לאכול "מייד"!! ובאותן מרת הבית יוסף תירץ את זה כבר. הוא אומר, שבכל ימות השבוע יש מחלוקת בין חכמים לבין רבי יהודה מתי מתחילים להתפלל ערבית, אם בצאת הכוכבים מתחילים להתפלל ערבית וזה זמן תפילת ערבית, או שהזמן מתחיל מפלג המנחה, קודם שעה ורבע קודם הלילה אדם יכול להתחיל להתפלל ערבית. והגמרא אמרה על זה: "דעבד כמר עביד, ודעבד כמר עביד".

ואומר מרת בבית יוסף, והפוסקים הביאו אותו אחר כך, שזה היסוד כמו שכתוב בשולחן ערוך שצריך לאכול "מייד"!! ואתם שבערב שבת מתפללים תפילת ערבית מפלג המנחה, סוברים כדעת רבי יהודה שזה זמן ערבית, ומכיון שיש תוספת שבת דאורייתא למאן דאמר, ואפילו למי שאומר שזה דרבנן על כל פנים יש מצוה להוסיף תוספת מחול על הקודש - אם כן אדם שמתפלל מפלג המנחה מוסיף ומקבל שבת, וכיון שקיבל שבת יכול כבר לאכול סעודת שבת. שמה תשאל ומה עם קריאת שמע - הנה יכול לקרוא קריאת שמע יותר מאוחר בלילה לפני שעולה על יצועי לישון.

כלומר, שאם אדם מתפלל מוקדם כדעת רבי יהודה, ממילא מותר לו לאכול לפי רבי יהודה לפני הלילה ממש. וזה הנימוק שאומר הבית יוסף שאפשר לאכול מייד, ועל זה סומך מרת בעל הבן איש חי שמותר לאכול מייד. ורק מי שרוצה להחמיר כדעת הב"ח וכדעת ספר חסידים ולאכול בלילה כזית ממש - תבוא עליו ברכה, אבל לא כן יכולים להקדים!

איסור אכילה בהגיע זמן ספירת העומר

עד כאן תירצנו את הנושא של אכילה בזמן בשבת, אבל עדיין לא יישבנו את השאלה מה עם מצות ספירת העומר, שכן כבר נפסקה הלכה מיוחדת בדיני

האם מותר להסב לסעודת שבת מוקדם קודם ספירת העומר? שמא תשאלו מה כל זה קשור לשיעור שלנו היום? אמנם נכון כתוב בפרשה: "ואת שבתותי תשמורו", אבל כוונתי לקשר לדיני העומר - ולשאלה שנשאלת האם יכולים להסב לסעודת שבת עוד קודם שספר ספירת העומר בפועל, והאם מותר לסעוד יותר מחצי שעה קודם הגיע זמן ספירת העומר או בתוך חצי שעה לזמן הספירה.

זמן קריאת שמע עד מתי?

הנה יש מחלוקת בגמרא (ברכות ב' ע"א) בין רבן גמליאל לחכמים עד מתי זמן קריאת שמע. רבן גמליאל אומר שהזמן הוא עד עמוד השחר וחכמים אומרים עד חצות. ומובא שם מעשה שבאו בניו של רבן גמליאל מבית המשתה אחרי חצות לילה ושאלו אותו האם יכולים עוד לקרוא קריאת שמע אחרי חצות לילה או לא, והגמרא מביאה שם שהכוונה בשאלתם האם חכמים חלקו עליו או לא, ואמרה הגמרא שגם חכמים מודים שאחרי חצות לילה אפשר, אלא שכל מה שאמרו חכמים עד חצות הוא כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

והנה יש מחלוקת בין הרמב"ם לבין הטור, שלדעת הטור לכתחילה ניתן לקרוא קריאת שמע אחרי חצות לילה, ואילו לדעת הרמב"ם לכתחילה קוראים קודם חצות לילה ורק בדיעבד מותר לקרוא אחרי חצות לילה.

והגמרא אומרת כך: "ולמה אמרו חכמים עד חצות - עשו סייג לדבריהם כדי שלא יהיה אדם בא מן השדה בערב ואומר אבוא לביתי, אשתה קמעה ואוכל קמעה ואישן קמעה ואחר כך אקרא קריאת שמע ואתפלל, וחוטפנו שינה ונמצא ישן כל הלילה. אבל אדם בא מן השדה בערב, נכנס לבית הכנסת ואם רגיל לקרוא - קורא, אם רגיל לשנות - שונה, וקורא קריאת שמע ומתפלל ואוכל פיתו ומברך, וכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה". זאת אומרת, שמה שחכמים אמרו עד חצות הוא כדי להרחיק את האדם מן העבירה, ולא יאמר אדם אני עייף וקשה לי, עבדתי כל היום, אבוא הביתה, אתקלח ואלך לנוח קצת ואוכל קצת, אוכל קמעה ואשתה קמעה ואחר כך אקרא קריאת שמע; ועל זה אומרים חכמים שלא, כי חוששים שמא יאכל קמעה וישתה קמעה ואישן קמעה והשינה תימשך לו עד הבוקר. על כן עליו לקבוע עתים לתורה ואחר כך להתפלל ויקרא קריאת שמע בזמנה, ואחר כך ילך לביתו ויאכל ויעשה מה שיעשה.

שלא להסב לסעודה [חצי שעה] קודם זמן קריאת שמע

והנה אומרים שם התוספות: "ויקרא קריאת שמע ומתפלל - מכאן משמע שמשעה שהגיע זמן קריאת שמע של לילה אין לו לאכול סעודה עד שיקרא קריאת שמע ויתפלל ערבית", והכוונה בזה על כל השנה כולה, כלומר על כל הימים כולם ולא רק לשבת. עוד אומרים התוספות שם: "מכאן משמע, שאדם שבא בלילה והגיע זמן קריאת שמע של לילה אין לו לאכול סעודה עד שיקרא קריאת שמע ויתפלל".

והלכה זו נפסקה בטור, וז"ל: "אסור להתחיל לאכול חצי שעה סמוך לזמן קריאת שמע של ערבית". ואומר על זה הבית יוסף: "משמע מדברי הטור וכן משמע מדברי התוספות (שכרגע קראנו) שבזמן שמגיע זמן קריאת שמע אסור לאדם לאכול, אבל חצי שעה קודם לא כתוב שאסור לאכול. אבל הר"ן והרשב"א אמרו שחצי שעה לפני שהתחיל הזמן אסור להתחיל לאכול.

ועל כן, פסק השולחן ערוך, שאסור להתחיל לאכול חצי שעה סמוך לזמן קריאת שמע של ערבית. אלא שלפי זה קשה, איך נסתדר עם ההלכות של שבת, הרי כתוב בשולחן ערוך בהלכות שבת: "מקדימים להתפלל ערבית יותר משאר ימי החול, ומפלג המנחה יכול להדליק ולקבל שבת בתפילת ערבית ולאכול מייד". ולכאורה, אמרנו שחצי שעה קודם זמן ערבית אסור להתחיל לאכול! ואיך כאן נפסק שמותר לאכול מפלג המנחה ולאכול מייד? ואומר המשנה ברורה על זה: "ואם לאחר שהתפלל ערבית אין עד הלילה חצי שעה, יש להזהר שלא להתחיל לאכול אלא להמתין עד לערב, ולחזור ולקרא קריאת שמע, ואחר כך יאכל. ולהרבה פוסקים לא יצא ידי חובת

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

דתקון רבנן בענין דאורייתא תקון, ועל כן חייב להפסיק ולספור בברכה. גם בשולחן ערוך של רבנו זלמן פוסק שאם הגיע זמן ספירת העומר והוא באמצע סעודתו - חייב להפסיק ולספור בברכה, ובאמת אין בזה טורח גדול, כי הברכה נאמרת בזמן קצר ויפסיק.

למה לא כתב הרמ"א חצי שעה קודם הזמן?

שואל ה"מגן אברהם" קושיה על הרמ"א שכותב שבהגיע זמן הספירה אסור לאכול: "צריך עיון, דהוה ליה למימר חצי שעה קודם הזמן אסור לאכול" ולמה אומר הרמ"א שאסור לאכול כשהגיע הזמן, הרי זה לדעת הטור והתוספות, אבל לדעת הרמב"ן והרשב"א כמו שאומר הבית יוסף, חצי שעה קודם לכן, בין במצוה דאורייתא ובין במצוה דרבנן - אסור להתחיל בסעודה.

ומתוך: "ונראה לי שזה היה הטעם של הרש"ל שלא אכל עד אחר הספירה מפני שיוצאים מבית הכנסת חצי שעה סמוך לבין השמשות, וסבירא ליה דאסור לאכול". הוא אומר, שהרש"ל כך היה נוהג, לצאת חצי שעה קודם בין השמשות, ולא רצה לאכול, משום שחצי שעה קודם זמן הספירה לא אוכלים. וזה נגד הרמ"א.

ודעת הרמ"א שאמר שמותר לאכול חצי שעה קודם ורק בהגיע הזמן אסור לאכול, "כיון דיש לו זמן לספור כל הלילה וכל היום שלאחריו - לא מחמירין כולי האי. ומכל מקום צריך עיון מנא ליה האי (מניין לו החילוק הזה). לכן צריכים להחמיר" ולא לאכול חצי שעה קודם הזמן.

מה נקרא קודם "הזמן" [בין השמשות או צאת הכוכבים]?

ומה הכוונה קודם לכן? אמרנו, שהשקיעה כיום בערך בשעה 15:19 (נכון לשנת תשנ"ח), ואחרי כן מתחיל בין השמשות, על זה אומר המשנה ברורה, ש"לפני כן": "רוצה לומר - צאת הכוכבים. והסכימו האחרונים שלפי מאי דפסקין לעיל בריש סימן רל"ה להחמיר חצי שעה קודם הזמן, הוא הדין לאחר כן" חצי שעה והלאה", כלומר, חצי שעה לדעת המשנה ברורה זה קודם צאת הכוכבים.

אבל דעת המגן אברהם אינה כן, שכן הוא הביא להלכה את המעשה עם הרש"ל, שלא היה אוכל עד אחרי הספירה מפני שיוצאים מבית הכנסת חצי שעה סמוך לבין השמשות. משמע מדברי הרש"ל ומדברי המגן אברהם שמביא אותו, שה"זמן" הוא לא צאת הכוכבים אלא מזמן בין השמשות.

שמא תאמרו שמדובר ב"דיוק", אמנם נכון הוא ואי אפשר להקשות מזה על המשנה ברורה, אבל כשרואים את דעתו של רבנו זלמן בשולחן ערוך שלו, שם כבר אין זה דיוק אלא הוא כותב בפירוש, וזה לשונו: "בימי הספירה לא יתחיל אדם לאכול אפילו סעודה קטנה חצי שעה קודם זמן ספירת העומר, דהיינו חצי שעה קודם בין השמשות". הרי בפירוש הוא כותב כדעת הרש"ל וכדעת המגן אברהם. דהיינו, את החצי שעה עושים חשבון לפני בין השמשות, וזה לאפוקי ממה שהבננו בדעתו של המשנה ברורה.

ואם כך, מה נעשה בליל שבת, שחצי שעה לפני השקיעה אסור להתחיל לאכול, אם כן מה עלינו לעשות בליל שבת?

האם אפשר לעכב את המלאכים בהגיעו לביתו עם לימוד תורה?

אומר הרב בן איש חי בספר ההלכות שלו, שלפי דברי הפשט וגם הקבלה, אדם שהתפלל ביום שבת רגילה, כשיוצא מבית הכנסת שני מלאכים מלווים אותו, וכשמגיע לביתו ילמד גמרא - ואני לא מדבר חס וחלילה על שמחזיק עיתון בידו - אני לא מדבר על זה, אלא יושב ולומד גמרא. לא מתחשק לו לאכול מייד ורוצה לאכול יותר מאוחר. מה יעשו המלאכים, האם יחכו לו ככה? הם צריכים ללכת למקום אחר!! על זה אומר הבן איש חי, שכיון שכתוב בשולחן ערוך שאחרי התפילה יש לקדש מייד, עליו לקדש מייד ולאכול מייד.

שמא יאמר אדם, הרי בתקופת העומר אם אני מתפלל מפלג המנחה ואחרי כן אבוא הביתה והרי אסור לי לאכול שכן זה בתוך חצי שעה של זמן ספירת העומר ואסור לאכול אז, כמו שאמרנו שמדיני שבת יכול לאכול אבל

העומר שאסור לאכול קודם ספירת העומר! ואסביר מדוע העומר לא תורץ, מכיון שהנה יש הלכה, שאם אדם - לדוגמא - בליל שישי עדיין לא ספר את ספירת העומר וגם ביום שישי לא ספר את העומר; הנה בעלמא ההלכה היא שכל עוד לא הגיע הלילה יכול לספור בברכה וממשיך מכאן והלאה לספור בברכה. ואם אדם, באותו יום שישי, הלך להתפלל מפלג המנחה וקיבל שבת - וזכר שאתמול בלילה לא ספר וגם ביום לא ספר, והרי עכשו קיבל שבת, שכבר התפלל ערבית ואמר קריאת שמע ואמר "מקדש השבת"!

על דין זה אומר מנן חיד"א בברכי יוסף בשם ה"זרע אמת", שאם אדם שכח בליל שישי לספור עומר והתפלל ערבית בליל שבת מבעוד יום וזכר, יספור בעת ההיא!! ולכאורה איך יספור והרי כבר קיבל שבת ונחשב אצלו לילה!! ומוסיף: "וימנה שאר ימים בברכה"!

הבדל בין שבת לספירת העומר

על זה יש לומר, שיש הבדל בין שבת לעומר. בשבת יש דין "תוספת שבת", וכמו שאמרנו יש אומרים שהוא דאורייתא ויש אומרים שהוא דרבנן. כלומר, שאדם שרוצה להוסיף מחול על הקודש - ניתן בידו להוסיף את קדושת השבת ולמושכה בעוד יום, ואת זה יכול לעשות מפלג המנחה. אבל בעומר - כתוב "תמימות תהייתה", ואין הדבר ניתן להוסיף ממספר כזה למספר כזה, ממספר ארבע עשרה על מספר חמש עשרה - אתה לא יכול לשנות, ואם יום שישי הוא מספר ארבע עשרה אין אפשרות להפוך אותו למספר אחר! ואפילו אם התפללת ערבית ואמרת קבלת שבת - אין זה עוזר ועדיין הספירה היא ארבע עשרה! כלומר שזה עדיין לא נחשב ל"תמימות" כלומר, שיש בעומר דין אחר.

ולפי זה, הנה יש רמב"ם וראב"י ושאר פוסקים (ויש עוד הרבה פוסקים) שסוברים שספירת העומר בזמן הזה דאורייתא, אבל הבית יוסף פסק כרוב הפוסקים שפסקו כדעת הר"ן שספירת העומר דרבנן. וכתוב בשולחן ערוך (ברמ"א): "וכשיגיע הזמן, אסורים לאכול עד שיספור, ואפילו התחיל לאכול פוסק וסופר. מיהו, אם התחיל לאכול קודם שהגיע הזמן אינו צריך להפסיק אלא גומר אכילתו וסופר אחר כך". וכתוב בסוגריים: "(ד"ע [=דעת ע"צמון] למאן דסבר ספירה בזמן הזה דאורייתא)".

שתי מצוות בתפילת ערבית

הנה יש להקדים שני כללים: בתפילת ערבית יש שתי מצוות - מצות קריאת שמע ומצות תפילת ערבית. קריאת שמע - מצוה דאורייתא, ונוסח התפילה הוא דרבנן [ויש אומרים שערבית רשות]. הנה אדם בא, ואם נלך לפי דעת השולחן ערוך לפי הר"ן - שחצי שעה קודם זמן קריאת שמע אסור לאדם לאכול, אבל קודם לכן יכול לאכול.

לדוגמא שעה קודם זמן קריאת שמע התחיל לאכול ונמשכה הסעודה עד הגיע זמן קריאת שמע; מכיון שהתחיל את סעודתו בהיתר, יכול להמשיך. אבל אם התחיל תוך חצי שעה מזמן קריאת שמע, וכל שכן אם התחיל בזמן קריאת שמע והתחיל לאכול - חייב להפסיק, לקרוא קריאת שמע ולהמשיך בסעודתו. למה? משום שקריאת שמע דאורייתא.

בעניין התפילה - אמנם אסור לאכול חצי שעה קודם הגיע זמן התפילה, וזה לא משנה אם זה תפילת מנחה או תפילת ערבית. אבל אם התחיל כבר לאכול, אפילו אם הגיע זמן התפילה, כיון שתפילת ערבית דרבנן - יכול להמשיך בסעודתו. והגמרא אומרת מה זה נקרא התחלה? ואומרת, שבחוץ לארץ היו קושרים את מותניהם בחגורה חזקה, וכשהיו רוצים לאכול היו פותחים את החגורה ומתחילים לאכול, וזה נקרא תחילת האכילה. על זה נפסק בהלכה, שאם התחיל - יכול להמשיך.

מצוה נוספת: ספירת העומר

ובעניין ספירת העומר - אומר הרמ"א [לדעת מאן דאמר שספירת העומר בזמן הזה דאורייתא], שמכיון שהמצוה היא דאורייתא אסור להתחיל לאכול, ואם התחיל לאכול שלא כדין (מייד נסביר מה זה נקרא "שלא כדין") חייב להפסיק ולספור ספירת העומר בברכה.

ואמרו על דברי הרמ"א, שכל מה שהוא פסק זה כמאן דאמר שספירת העומר בזמן הזה דאורייתא, אבל למי שפוסק שספירת העומר בזמן הזה דרבנן שמא יוכל להמשיך בסעודתו - על זה אומר הגאון מוילנא, שכל מאן

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

וז"ל: "ואנו בני אשכנז לא מזכירים טל לא בימות חמה ולא בימות גשמים, ורק אומרים בימות החמה 'רב להושיע - מכלכל חיים', ולא אומרים מוריד הטל.

אמנם זה היה בחוץ לארץ, אבל כיום בארץ, כמעט רוב יוצאי אשכנז וגם החסידים והמתנגדים והפוסקים כדעת הגאון אומרים: 'רב להושיע מוריד הטל מכלכל חיים בחסד'. ויש נפקא מינה בדבר זה בהלכה. ועוד נגיע לעניין ברכת ברכנו, הברכה התשיעית בתפילה.

הסתפק אם אמר מוריד הטל בתוך שלשים יום

- אדם התפלל בתוך שלשים יום מאז שהתחילו לומר מוריד הטל, וגמר להתפלל והסתפק אם אמר מוריד הטל או משיב הרוח ומוריד הגשם כשגרת הלשון שהיתה לו עד עתה מימות החורף;
- אדם שעמד להתפלל ואמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" וידע בוודאות שאמר כן, כל עוד לא אמר "ברוך אתה ה' מחיה המתים" חוזר ל"אתה גיבור". אם אמר "ברוך אתה ה'..." יאמר מייד "למדני חוקיך" ויחזור לומר "אתה גיבור".
- אמר "ברוך אתה ה' מחיה המתים" ונזכר - אומר המשנה ברורה שחוזר לראש התפילה. ואומר הכף החיים, שמכיון שבפועל עדיין לא התחיל לומר "אתה קדוש", יכול לחזור ל"אתה גיבור" ולא חייב לחזור לראש התפילה.
- ואם מסופק אם אמר משיב הרוח או מוריד הטל - לפי ההלכה, כיון שמסופק, אנחנו משערים שהמשך כשגרת לשונו ואמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" וחוזר כנ"ל.
- אם אמר תשעים פעם: "מחיה מתים אתה רב להושיע - מוריד הטל" [ולא התחיל מ"אתה גיבור" משום שאז יצטרך להזכיר שם ה' ולא כדאי להזכיר שם ה'], אנחנו אומרים שמסתמא אמר כדן ואם הסתפק לא חייב לחזור.
- כל זה בעניין הזכרת מוריד הטל שאומרים במקום "משיב הרוח" שאמרנו עד עתה כל החורף.

דיני ברכנו

שאלת טל ליוצאי אשכנז

בעניין הברכה התשיעית: "רופא חולי עמו ישראל - ברכנו", לפי נוסח אשכנז אם מתחילים בברכה התשיעית "ברך עלינו" בקיץ ובחורף. וההבדל הוא כך, שבקיץ אומרים: "ותן ברכה" ובחורף אומרים: "ותן טל ומטר לברכה".

- לפי גירסא זו, אם אדם התפלל ואמר "ברך עלינו" והסתפק אם אמר בתוך הברכה "ותן ברכה" כדן או "ותן טל ומטר" שלא כדן, תולים לומר שמסתמא אמר "ותן טל ומטר לברכה" כשגרת לשונו כל החורף.
- אם ברור לו שלא אמר "ותן ברכה" אלא "ותן טל ומטר לברכה" - חייב לחזור לראש ברכת "ברך עלינו" ממקום שזכר.
- אם אמר: ברוך אתה ה' ולא חתם "מברך השנים" - חוזר לתחילת הברכה.
- אם המשיך להתפלל עד יהיו לרצון אמרי פי האחרון ועוד לא אמר עושה שלום, חוזר לראש הברכה התשיעית ואומר "ברך עלינו" ויקפיד לזכור ולומר "ותן ברכה" כדן.
- ואם אמר: "עושה שלום" - חוזר לתחילת התפילה "ה' שפתי תפתח".

הזכרת טל ליוצאי עדות המזרח

ולפי נוסח הספרדים: בקיץ אומרים "ברכנו" ובחורף אומרים "ברך עלינו". למעשה זה אותו דין:

- אם אמר "ברוך אתה ה'..." והסתפק אם אמר "ברכנו" או "ברך עלינו" - חוזר ואומר "ברכנו" כל עוד הוא בתוך שלשים יום מאז שהתחילו לומר "ברכנו".
- המשיך את התפילה עד "יהיו לרצון" והוא מסופק, חוזר ל"ברכנו".

מדיני העומר אסור לאכול, ובפרט שזה בתוך חצי שעה שקודם בין השמשות - אם כן ימתין ולא יאכל עד הגיע זמן בין השמשות וזמן ספירת העומר ואז יספור את העומר ויאכל!

אפשר להתחיל בסעודה קלה

ולכאורה הרי צריך לקדש מייד! על זה אומר הבן איש חי שלא, כי כתוב בשולחן ערוך בהלכות מנחה, שם כתוב: "והוא דאסור לאכול סעודה קטנה - כשקובע לסעוד, אבל לטעום דהיינו אכילת פירות - מותר. והוא הדין לאכול פת כביצה כדרך שאדם אוכל בלי קבע - מותר".

לפי זה אומר הבן איש חי, שאדם יכול להתפלל מפלג המנחה, ואז יבוא אל ביתו בליל שבת בתוך חצי שעה שקודם זמן בין השמשות שאז אסור לאכול, ויקדש, ויאכל דגים עם מעט לחם, רק כזית לחם, יגיד דברי תורה, פרשת השבוע, יבחן את בניו, ויתחיל לאכול עד פחות מכזית, את הכזית הראשון יאכל בתוך ארבע דקות שיוכל להתחייב בברכת המזון, ואחר כך יאכל עוד פחות מכזית שלא יהיה כביצה, והנה אכל וקידש ולא עבר על איסור אכילה שכן אכל רק פחות מכביצה לחם, ואחר כך בלילה יאכל מה שהוא רוצה. וכי מי אמר שמהדין חייב לאכול כביצה לחם, די במה שאוכל כזית לחם. ואמנם נכון הוא שבהגיע הלילה צריכים לאכול כביצה, אבל במקרה מיוחד זה יאכלו פחות מכביצה ואז יצאו ידי חובה של הפשט ושל הקבלה, והילדים ערים, וגם יכול לומר דברי תורה.

עצה נוספת: להתפלל קצת יותר מאוחר

או עצה נוספת: שיתפלל לא ממש בשעה 20:00 אלא יתחיל בשעה 19:00 או בשעה 19:30, ועד שיבוא לביתו יהיה כבר 19:45 וכבר הגיע זמן ספירת העומר, ויספור את העומר ועד השעה 20:00 יכול להתחיל לאוכל ועדיין הילדים לא ישנים.

סיכומו של דבר:

בשבת - אדם יכול להתפלל אחרי פלג המנחה ולבוא לביתו ולקדש מייד ולאכול. אין לנו דין של קריאת שמע ושל תפילה, הרי התפלל כדעת רבי יהודה, ובהגיע הלילה או קודם שעלה לישון, יזכור לקרוא קריאת שמע ולא כששוכב במיטה אלא כשיושב על המיטה ואז אקרא את כל הג' פרשיות. ואם רוצה להחמיר על עצמו ולאכול בלילה כזית ממש - יחמיר.

בעומר - צריך להזהר: או שיתפלל בפלג המנחה ויגיע הביתה חצי שעה לפני השקיעה, ואז יכול להתחיל לאכול ולהמשיך לאכול כיון שהתחיל בהיתר, או שיבוא ויקדש ויאכל מייד ויאכל פחות מכביצה.

"המצאה" [של הבן איש חי]: להניח עליו שומר

הרב "בן איש חי" הביא עוד המצאה. **ישים שומר**. והוא שואל, אדם שלא ספר בלילה ולא ספר ביום, שאז הדין שיום שלאחר מכן והלאה סופר בלי ברכה, האם הוא יכול להיות שומר על מי שרוצה לשבת לאכול סעודת שבת מייד בבואו מבית הכנסת שלא ישכח לברך ספירת העומר, הרי מצד אחד כיון שהוא עצמו לא מברך הוא לא יכול להיות שומר עליו כיון שהוא אינו בר חיובא, ודעתו במסקנא שהוא יכול להיות שומר.

אדם שלא סופר בברכה אם יכול להיות שומר?

ויש לו עוד שאלה מאוד מעניינת וחשובה, אם ילד הגיע לגיל 13 בליל שבת, האם הוא יכול להתפלל בפלג המנחה ויקבל קבלת שבת ויאכל קודם הגיעו לגיל 13 - או שמא נאמר לו שהוא לא יכול לקבל שבת כיון שזה סתירה אצלו ואינו יכול להפוך את יום ערב שבת שהוא עוד לא בן 13 ליום שבת שאז הוא יהיה בר חיובא. ומעלה הרב זיע"א שם כמה ספקות בנדון, ואומר שעדיף שיקדש בלילה ויאכל בלילה ממש.

דיני מוריד הטל

ועתה דין שני שהיינו צריכים לומר בשבוע שעבר ולא הספקנו לומר אותו - אנחנו נאמר אותו עכשו.

מיום טוב ראשון של פסח, דהיינו לפני תפילת מוסף - מפסיקים לומר משיב הרוח ומוריד הגשם ואומרים מוריד הטל. כתוב ברמ"א בנוסח של רמ"א,

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

מוכן ואמר שהוא מתכוון לשתות קפה בתל אביב... סגרו את המצרים וגמרנו! ועם ישראל היו במצב קשה מאוד! ברוך ה' התפללו, התפללו, והתפללו והתפללו בצומות ובזעקות, וה' שמע את התפילה, מאת ה' היתה זאת - הוא אומר בעצמו - היא נפלאת בעינינו, ונכון הוא! זה מאת ה' היתה זאת וזה פלא בעינינו איך שה' עזר לנו.

ואני מזכיר עוד דבר על רבין. היה הרב של חיפה הרב הראשי של חיפה הרב שאר ישוב הכהן שהזמין את רבין באמריקה לדינר של הישיבה, הנה נמצא פה המנהל של הישיבה במכון הראל. הוא הזמין אותו לפני חצי שנה שנה בתקופת הסקאדים, ונגמרו הסקאדים ועשו דינר כי צריכים כסף לישיבה וביקש מרבין לבוא. הוא בא לשם, ואמר להם במעמד הזה, אני רוצה להגיד לכם שמלחמת הסקאדים שהיתה נגד עם ישראל, מה שתכננו הגויים לעשות לנו זה נס מהשמים! אז, רבותי, מותר להזכיר דברים טובים עליו, למה לא? אבל ללמוד - מאת ה' היתה זאת, ויתבוננו חסדי ה', ה' עושה עמנו חסדים, חסד ועוד חסד ועוד חסד ועוד חסד. כל רגע ורגע, כל נשימה ונשימה אנו חיים בחסד. אויבים מבפנים ואויבים מבחוץ והם לוחצים ועושים לנו צרות, וברוך ה', וברוך ה' עם ישראל חי וקיים, ברוך ה' ישיבות מתרבות, עוד לא היתה תקופה בארץ ישראל שהיה בה תורה כמו שיש בתקופה הזאת.

ברוך ה', יש בני תורה, יש ישיבות שהולכים ומתרבים, מדברים! שידברו נגד בני הישיבות, הם ידברו, "וכאשר יענו ואתו כן יפיה וכן יפרוץ, עוד ישיבה ועוד ישיבה ועוד ישיבה. להוסיף עוד ללימוד התורה. וברוך ה' יש בעלי בתים שלומדים תורה, הכל בחסדי ה' יתברך שמו ויתעלה. כמה אויבים מתכננים נגד עם ישראל ובחסדי ה' יתברך שמו ויתעלה אנחנו חיים וקיימי, ויתבוננו חסדי ה', מספיק התקופה של הסקאדים, כמה שאיימו עלינו, כמה שרצו להפחיד אותנו, כמה שרקדו על הגגות לשמור במפלה של חיי אויבי ישראל, וברוך ה' קלקלת את עצתם והשובת את מחשבתם, ולא עשה ידיהם תושיה וקשתותם תשברנה.

וכשאנו נמצאים בשנת היובל - לא להגיד: "כחי ועוצם ידי!" אם חס וחלילה נאמר את זה, יאמר הקב"ה אתם לא סומכים עליו, אתם לא סומכים בחסדי ה', נראה מה יהיה בכחך, נראה מה יהיה הכח שלך! אנחנו אומרים, רבוננו של עולם - חסדי ה' יתברך שמו ויתעלה, חסדי ה' כי לא תמנו! תמיד הקב"ה ירחם עלינו ויחוס עלינו והחסדים שעשה עושה ויעשה עמנו נתבונן בהם כמה חסדים הקב"ה עושה עמנו. וכשאדם יתבונן בחסדי ה' יתברך שמו ויתעלה זה חשוב, ואדם צריך חמשים שנה לקחת את כל העיתונים מהעבר ולקרוא כמה חסדים עשה אתנו. היה בשמואל הנביא, היו התותחים נמצאים שמה. מי שהיום הולך בשמואל הנביא יראה את כל ירושלים פרוסה תחת כנפי ההר הזה של שמואל הנביא ברמה. והם היו נמצאים למעלה ואנחנו נמצאים למטה, וברוך ה' יתברך שמו ויתעלה, ביום הפטירה, ביום ההילולא של שמואל הנביא - הכל עשה עמנו הקב"ה ניסים ונפלאות. צריכים לדעת שהכל בניסי ה' יתברך שמו ויתעלה. ועל זאת אומר דוד המלך: "ויתבוננו חסדי ה'".

סכנות ישנן, בכל צעד ובכל שעל, אנחנו לא יודעים מה ששונאי ישראל זוממים נגדנו! אבל הקב"ה מפרד עצתם, עוצו עצה ותופר, דברו דבר ולא יקום. ובלבד שאנחנו נודה בפה מלא ולומר הכל בחסדי ה' יתברך שמו ויתעלה. ולפעמים קדוש ברוך הוא שולח את הניסים בדרך הטבע. בדרך פגז כזה שאנחנו נורוק על האויבים והם ייכשלו. אבל להאמין שהכל: "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבקות".

ועל כן, בשנת היובל הזאת אנחנו צריכים להפוך את הימים האלה לימי הודאה בקדוש ברוך הוא, ולא בימים שאנחנו מאבדים את הזמן ביום חמישי וביום שישי (בשנת תשנ"ח) אם יאמרו הלל לא לאמרו הלל, אם כן יגידו וידוי לא לא יגידו וידוי - כן תלמד תורה ולא תלמד תורה זה חשוב! כן תצלה את הבשר על ברזלים או על ברזל אחר זה מאי נפקא מינה מזה!! מה "צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו!" מאי נפקא מינה מזה!! אבל אם

- אם אמר "עושה שלום" או הגיע ל"עושה שלום" - חוזר לראש התפילה.
- אם אדם אמר "רופא חולי עמו ישראל - ברכנו" תשעים פעם, יצא מדי ספק, ואם הסתפק בתפילתו אם אמר "ברכנו" או "ברך עלינו" אנו תולים לומר שכבר הורגלה לשונו לומר: "ברכנו" ולא צריך לחזור כלל.
- בנוסח של אשכנז: אם אמר: "כל מיני תבואתה לטובה ותן ברכה" תשעים פעם - לא חייב לחזור אם הסתפק, שאנו תולים לומר שכבר הורגלה לשונו לומר כנוסח של ימות הקיץ.
- על כן, טוב שאדם ירגיל את עצמו, ואפילו אם לא אמר עד עכשו - עדיין יכול להרגיל את עצמו, באופן שיאמר תשעים פעם קודם "מוריד הטל" ותשעים פעם קודם "ברכנו", כל אחד לפי נוסחתו כנ"ל, כדי לצאת מדי כל ספק.

שלא לומר צ' פעמים [לשגרת לשון] "ברכנו" ביום טוב ראשון של פסח
ומכל מקום, ביום טוב ראשון אחרי מוסף [אני אומר על עצמי] אני אומר תשעים פעם על מוריד הטל: "מחיה מתים אתה רב להושיע - מוריד הטל". אבל אני לא אומר: "רופא חולי עמו ישראל - ברכנו", משום שלא אומרים ברכה זו ביום טוב רק בלילה, ואני לא מכין מיום טוב ללילה ולא אומר את הנוסח הזה. ולפני התפילה בלילה אין לנו זמן לומר תשעים פעם את הנוסח הנ"ל, לכן אני אומר את זה רק אחרי התפילה. וטוב לאדם להרגיל את עצמו לומר תשעים פעם כדי שיצא מכל ספק.

ענייני יום העצמאות

אנחנו אומרים במזמור של פסח, בסוף המזמור - "מי חכם וישמור אלה ויתבוננו חסדי ה'". מדברים עכשו על יובל: "יובל היא שנת החמישים שנה". ראשית כל, אומר רבנו סעדיה גאון, למה תוקעים בשופר ביום ראש השנה? ומביא כמה טעמים (עשרה טעמים), ואחד מהם כדי לזכור מתן תורה כמו שכתוב: "במשוך היובל המה יעלו בהר". כשמדברים על יובל, יזכור מתן תורה. ובכל שנת היובל והלאה יזכור את מתן תורה. וכבר הזכרנו כמה פעמים בדרשה של שבת הגדול, ש"יובל היא" היא המטרה לחזור בתשובה.

מחלוקת הרב גורן ושאר הרבנים על אמירת הלל ביום ירושלים

והנה בא דוד המלך ואומר: עם ישראל! אל תהיו כפויי טובה! מי חכם וישמור אלה ויתבוננו חסדי ה' - היה ויכוח בין הרב גורן עליו השלום לבין רבנים אחרים אחרי מלחמת ששת הימים שכבשו את ירושלים, ובאו הרבנים ורצו לקבוע לומר הלל ביום ירושלים. הרב גורן עליו השלום אמר שהוא לא מבין אותם, שכן הם לא רוצים לומר הלל ביום העצמאות, ולמה רוצים לומר הלל ביום ירושלים? אמרו לו שזה משום שיכולם ראו נס גדול שהיה לנו במלחמת ששת הימים! אמר להם איזה נס? בשלמא במלחמת הקוממיות שלא היה נשק ולא היה צבא והיו שבעה אומות העולם מסביבנו עם נשק ועם צבא וה' עזר לנו ונצחנו, וזה ודאי נס מהקדוש ברוך הוא, אבל במלחמת ששת הימים היו לנו מטוסים והיו לנו טנקים וודאי הוא שנוצח! אמרו לו, וכי יעלה על דעתך שנצחנו במלחמת ששת הימים בכח שלנו!?

הנה לפני מספר שנים היה אצלי איזה יהודי בשם יצחק נחום, יהודי זקן [ובשביל מה אני מזכיר את זה? היום מדברים על שנת היובל וזכירו את רבין או לא יזכירו את רבין, ידברו עליו או לא ידברו עליו? אני אדבר עליו! אם לא מדברים עליו, אני אדבר עליו! היהודי הזה יצחק נחום הביא לי מברק שהוא הזמין את רבין אחרי מלחמת ששת הימים שיבוא למכון הרמב"ם בתל אביב. ואז לא היה יכול יצחק רבין להגיע לשמה. אמר לו יצחק נחום לרבין, טוב, תכתוב לי משהו על מלחמת ששת הימים, תגיד לי משהו. אז הוא כתב לו "ניצחנו וכבשנו...". ושמה רבין כותב, כפי החתימה שלו "רב אלוף יצחק רבין" שהיה אז הרמטכ"ל, והוא כותב כך: "מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו". זה המברק שלו! שיגידו, רבין אומר שבמלחמת ששת הימים... נכון שכמו שאומר הרב גורן שהיה נשק, נכון שהיה נשק, אבל כמה הוא היה ביחס לגויים שהיו מסביבנו, הרי היה הכל

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

אחרי-מות קדושים - תשנ"ח - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

בישין, נתפלל לבורא עולם, ובתפילה נחזור להתפלל ונחזור להתפלל, ותפילה עושה - קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה', נתפלל להקדוש ברוך הוא שישלך מאתנו כל מיני מחלות ותאוונות דרכים וכל מיני פיגועים וכל מיני התנפלויות וכל מיני דברים אחרים. כשקורה מקרה מסוים במקום מסוים בארץ, אם זה במעון ואם זה בחברון ואם זה בכל מקום בארץ, זה כואב לכל כלל ישראל. אנחנו כולנו עם ישראל גוף אחד, כולנו שהפורה ישראל - כואב לכולם. ומכיון שזה כואב לכולם והקב"ה יראה בצרתם של כולם ובכאב של כולם, הקב"ה יעזרנו על דבר כבוד שמו ונזכה לגאולה שלמה בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

שילוח הקן - מצוה גדולה לפי הפשט היא מצוה חשובה, וגם לפי הזוהר הקדוש היא מצוה מאוד מאוד חשובה. ועל כן כולם שואלים, כתוב שבעומר לא עושים שילוח הקן והרי זה מצוה! או למשל כתוב לפי חכמי הקבלה שבזמן העומר לא עושים כוונות ולא אומרים לשם יחוד, אנחנו אומרים לשם יחוד, והכוונה לאותם שאומרים לשם יחוד ויודעים לכוון שלא יאמרו בתקופה זו, אבל אנחנו שלא יודעים לכוון אומרים כמו שכתוב בסידור. למעשה, בשילוח הקן שהיא מצוה גדולה, אומר הרב חיד"א עליו השלום, שאין על זה ברכה, כל כך היא מצוה חשובה מאוד. ועל כן, שאדם ילך היום בשדה לחפש שילוח הקן - שלא יעשה את זה. אבל אם יש לו והזדמן לו כמו שכתוב "כי יקרה לפניך" שילוח הקן, אז יקיים את הדבר הזה. וכתוב בזוהר הקדוש, כמו שאנחנו מרחמים על ה... כך הקב"ה ירחם עלינו וגם ציפור מצא בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה, יהי רצון שנזכה לגאולה שלמה בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

תלמד תורה באותו היום, תודה להקב"ה באותו היום, תודה על החסדים של הקדוש ברוך הוא ותאמר רבונו של עולם תמשיך בחסדים - זו המעלה וזו החשיבות.

ועל כן, מי שמתבונן בחסדי ה', אנחנו אומרים בתפלה בכל יום במודים: "על נסיך וטובותיך שבעל עת ערב ובוקר וצהריים", על כל רגע ורגע שהקדוש ברוך הוא עושה עמנו חסד. על כל נשימה ונשימה אנחנו צריכים להודות להקב"ה.

ואנחנו מודים להקב"ה, ונודה להקב"ה שבזמן שאנחנו נזכה לגאולה השלמה, ונראה בבניין בית המקדש ונראה את משיח צדקנו, אז תהיה מחלוקת אם יגידו הלל או לא יגידו הלל, אחרי שתקבל או לפני שתקבל, עם ברכה או בלי ברכה, אם לברך שהחיינו או לא לברך שהחיינו, אז באמת תהיה בעיה.

או כמו שרבי שלמה זלמן אויערבאך הביא שאלה בסוף ספרו, שכשיבוא המשיח נברך "ברוך חכם הרזים" ואת כל הברכות כולם כמו שכתוב, והוא אמר שכשהוא יבוא הוא בעצמו יאמר את כל ההלכות איך שיפסקו אותם. יהי רצון שנזכה לגאולה שלמה בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

פינת השואלים: עליה להר הבית ושילוח הקן

הערב בעזרת ה' יש לנו שאלה מהעיר קרית ארבע, את השאלה ישאל הרב עידו אלבה רב מערת המכפלה.

שאלה: ערב טוב כבוד הרב. שאלתי לכבוד הרב בעניין הרצח שהיה בישוב מעון, רצח שמעורר דיון מחדש בשאלת ההיתר להכנס למצב של פיקוח נפש במקומו. הגמרא בפסחים אומרת ששילוח מצוה אינן ניוזקים, אבל היכא דשכיחא היזקא חיישינן. ובמצות כיבוש הארץ יש לכאורה מצוה להכנס למצב של סכנה, אבל יש אומרים שזה רק במלחמה ממש. על כל פנים ולכאורה צורך כיבושי מובהק כמו התרומה של החוה שהיתה במעון, אולי יש מקום יותר להתיר ולהסתכן, ובהקשר לזה למה לא נאמר גם בעליה להר הבית כאשר מדובר למעשה בחששות של איסור של חומרות, האם אנחנו רואים שנוכחות יהודית מחזקת מאוד את ההתעלות אל המקום כמו שאנחנו רואים במערת המכפלה שבזכות זה שיהודים באים להתפלל אז מתחזקת אחיזתנו מאוד במקום, אולי יש מקום לשקול להתיר להתפלל להר הבית בגלל השיקול הזה של החיזוק של הבעלות היהודית על המקום.

שאלה שניה בעניין שילוח הקן. איך אנחנו מבצעים מצות שילוח הקן כאשר יש יונה שמקננת על שתי ביצים על אדם החלון, האם אנחנו צריכים להביא אנשים כדי להפיק את המקום או כדי שיהיה מקום שלא מזומן, או שאפשר לשלח ככה בלי דבר נוסף, והאם יש חשש של צער בעלי חיים בסילוק של היונה מהמקום. תודה לכבוד הרב.

מנן הראשון לציון זצוק"ל

בסדר. אנחנו אומרים בפרקי אבות: "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה והם אמרו שלושה דברים" וכו', עד הלאה - עד הדורות שלנו. אנחנו לא בעלי בתים על התורה, אנחנו לא בעלי בתים על הקדוש ברוך הוא, אם חז"ל אומרים שאנחנו טמאי אדם וטמאי גוף וטמאי מת ולא יכולים להכנס למקום קדוש, אנחנו לא צריכים להתחכם איך להכנס, אלא אנחנו צריכים להתחכם איך להתפלל לבורא עולם, רבונו של עולם, שבביל מה המחלוקת הזאת והויכוח הזה, הקדוש ברוך הוא יטהר את ישראל, "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", ואז כולנו נכנס בעגלא ובזמן לבנין בית המקדש מקום בית מקדשנו ותפארתנו, ואז אשר יהלודך אבותינו, בלי שום ספקות ובלו שום בעיות. אבל להכנס היום למקומות האלה למקומות ולספקות אז זה לא כל כך טוב, וזה אולי יטמא את המקום ואולי יתקיים בנו "ולא תקיא אתכם הארץ".

דבר שני. אנחנו צריכים להתפלל יום יום שה' יוליכנו לשלום ויחזירנו לשלום ויציילנו מכל אויב ומכל אורב ומכל פגע ומכל נגע, מכל מיני מרעין

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!
שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org
www.harav.org

